

Obsah

1. ÚVOD A VYMEZENÍ PROBLEMATIKY	15
2. HLAVNÍ TRENDY V POHŘEBNÍM RITU OD 1. DO 20. STOLETÍ	21
2. 1. Pohřbívání v 1. až 4. století	21
2.1.1. Žárový pohřební ritus Římanů	21
2.1.2. Pohřbívání nespálených těl u Římanů	23
2.1.3. Pohřbívání v římských provinciích	23
2.1.4. Pohřbívání ve svobodné Germánii	28
2.1.4.1. Čechy	28
2.1.4.2. Slovensko	29
2.1.4.3. Dolní Rakousko	30
2.1.4.4. Morava	30
2.2. Pohřbívání v 5. až 6. století	32
2.2.1. Hunové	32
2.2.2. Romanizované obyvatelstvo v Galii a Germánii	32
2.2.3. Germáni na území Franské říše	33
2.2.4. Čechy	33
2.2.5. Slovensko	33
2.2.6. Rakousko	33
2.2.7. Morava	34
2.3. Pohřební ritus v 6./7. až 8. století	35
2.3.1. Slované	35
2.3.2. Avaři	39
2.3.4. Bavoři	40
2.3.3. Frankové	40
2.3.5. Alamanni	42
2.4. Pohřbívání v 9. až 10. století	43
2.4.1. Moravští Slované	43
2.4.2. Slované na území dnešního Rakouska	48
2.4.3. Slované na území dnešního Slovenska	50

2.4.4. Maďaři	50
2.4.5. Čechy	52
2.4.6. Polsko	52
2.4.7. Východní Slované	53
2.5. Pohřbívání v 11. a 12. století	54
2.5.1. Čechy	54
2.5.2. Slovensko	55
2.5.3. Polsko	55
2.5.4. Morava	56
2.6. Pohřbívání od 13. do počátku 17. století	59
2.7. Pohřbívání v 17. a 18. století	64
2.8. Pohřbívání v 19. a 20. století	67
3. ZVLÁŠTNOSTI V POHŘEBNÍM RITU	69
3.1. Zvláštnosti podle sociálního postavení	69
3.1.1. Panovníci	69
3.1.1.1. Pohanští panovníci	70
3.1.1.2. Křesťanští panovníci ve 4. až 8. století	76
3.1.1.3. Křesťanští panovníci v 9. až 15. století	78
3.1.1.4. Křesťanští panovníci v 16. až 18. století	91
3.1.1.5. Vyústění pohřebního ritu panovníků v 19. a 20. století	92
3.1.2. Velmoži	92
3.1.2.1. Pohřby velmožů v 1. až 7. století	92
3.1.2.2. Pohřební ritus velmožů od 8. do 15. století	95
3.1.2.3. Pohřby velmožů v 16. století	101
3.1.2.4. Pohřby velmožů v 17. až 19. století	103
3.1.3. Kupci, řemeslníci a obyvatelé měst	103
3.1.4.1. Kněží a jáhnové	108
3.1.4. Duchovní	108
3.1.4.2. Biskupové	111
3.1.4.2.1. Hrob arcibiskupa sv. Metoděje	118
3.1.4.3. Papežové	121
3.1.4.4. Řeholníci a řeholnice	122
3.2. Zvláštnosti podle věku	124
3.2.1. Děti	124
3.3. Zvláštnosti podle pohlaví	133
3.4.1. Cikáni	134
3.4. Zvláštnosti podle etnicity	134
3.5. Zvláštnosti podle náboženské příslušnosti	135
3.5.1. Křesťané	135
3.5.2. Židé	138
3.5.3. Jinověrci za reformace	141
3.5.3.1. Novokřtěnci	142
4. ZVLÁŠTNÍ ZPŮSOBY ZACHÁZENÍ S MRTVÝMI TĚLY	143
4.1. Pohřbívání mimo pohřebiště a hřbitovy	144
4.1.1. Oběti kriminálních činů	145
4.2. Epidemie	146
4.2.1. Malomocní	148

4.3. Válečné situace	148
4.3.1. Pohřby a odklizení těl padlých bojovníků	148
4.3.2. Zacházení s pozůstatky zavražděných obětí válečných událostí	154
4.4. Delikventi	158
4.5. Protivampyrická opatření	163
4.4.1. Sebevrazi	163
4.6. Dvojhroby a vícehroby	167
4.7. Druhotné pohřby	171
4.7.1. Amulety	171
4.7.2. Relikvie	172
4.8. Lidské oběti	176
4.9. Zdánlivě mrtví	176
4.10. Vylupování hrobů	177
5. ZÁVĚR	179
6. O AUTOROVI	181
6.1. Profesor PhDr. Josef Unger, CSc.	181
7. O AUTOROVI UMĚLECKÝCH ILUSTRACÍ	183
7.1. Malíř, kreslíř a scénograf Milivoj Husák	183
8. ZAOSTŘENÍ PROBLÉMU	185
8.1. Josef Unger: Kdo jsi byl, muži, z hrobu číslo 2 na pohřebišti v Morkůvkách-Hotařském kopci? Archeologicko-antropologická studie	185
9. ROZVOLNĚNÍ PROBLÉMU	191
9.1. Pavel z Tarsu: <i>Listy, 1. list korintským (Epistulae, Prima epistula ad Corinthios, 53–54 n. l.)</i>	191
10. LITERATURA (CITOVANÁ, POUŽITÁ, DOPORUČENÁ)	193
11. VÝKLADOVÝ SLOVNÍK DŮLEŽITĚJŠÍCH JMEN A POJMŮ	231
12. REJSTŘÍK	251